

De Sumatra Post

Versijnt dagelijks, Zon- en Feestdagen uitgezonderd.
Abonnementsprijs per kwartaal (Medan) f 5.—, (Ned. Indië f 6.25, Buitenland) f 10.—.
Men abonneert zich voor volle kwartalen. Abonnementsgelden zijn bij vooruitbetaling te voldoen.

Uitgegeven en gedrukt door:
N. V. BOEKHANDEL EN DRUKKERIJ v/b VAREKAMP & Co., MEDAN.
Hoofdredacteur: A. P. A. BESNARD.
Tel. Nos: Redactie 259 (locaal) en 691 (interlocaal), Huis Hoofdredacteur 293, Huis Redactie 1341, Administratie 211, Huis 470.
Kantoor te Amsterdam (C): Singel 289, Telefoon No. 32303.

ADVERTENTIE-TARIEF.
Prijs per regel f 0.35, met een minimum van 10 regels. Plaatsing binnenzijde eerste blad f 0.70 per regel.
Advertentiën moeten vooruit betaald worden.

Op trek naar Pasir Pangarajan

Met den Gouverneur mede naar den Rokan.

Tot de grenzen van het Cultuurgebied.

Van de tocht naar de Rokan hadden wij te voren veel bedenkelijks gehoord. Daar waren in de eerste plaats verhalen over den rit door de Padang-Lawasvlakte, waar bij een ervaren gids noodig zou zijn, een man, die zijn weg wist te kiezen, daar waar de uitgereden sporen van vorige auto's het volgen van de oude route niet meer toelieten. Daar moesten moerassen zijn, waarin de auto's konden blijven steken en als op- perst dreigement bestond de kans op regen, die alles wat er nog aan bruikbaar weg was onbegaanbaar zou maken. Kwamen wij goed en wel de Padang-Lawas vlakte over, dan zouden wij tot Sibohoean een vrij goeden weg vinden, maar van daaruit tot de grens tusschen Tapanoele en de Rokan zou slechts een soort verharde rintis loopen, waarvan geen kwaad genoeg kon worden gezegd. Dan was er nog als bijzondere aantrekkelijkheid van het program een rijkzige kalf, de Aek Sosa, die op een wagen door de auto's heen zou worden doorwaaid, desnoods door deze gedeeltelijke demonteeren, maar die bij bandjir een onoverkomelijke hindernis zou opleveren.

Was dit het geval, dan zou het kunnen voorkomen, dat wij daar moesten wachten, één dag, twee dagen of zo lang tot de regen in de bergen zou ophouden.

En hoe zeer wij dan ook wenschten deze tocht te maken om eens wat meer te zien van midden-Sumatra, toch rekenden wij de moeilijkheid om alleen per auto de reis de te volbrengen te groot om de hoop te durven koesteren daar in de eerste jaren te zullen komen.

Des te dankbaarder aanvaardden wij de gelegenheid, die wij aan de welwillendheid van den Gouverneur dankten, om de tocht met hem en het gezelschap, dat mede de reis naar Pasirpangarajan onder- nam, te maken.

De kans om hulpeloos onder weg te blijven steken en rimboe-avonturen van onaangenaam karakter door te maken werd daarmee ten zeerste verkleind.

Echter, de goede raad om een veldbed mede te nemen en verduurzaamde levens- middelen, mitsgaders voor de rimboe passende costumes dikte het vooruitzicht op een avontuurlijke reis weer wat aan.

Zoo begonnen wij dan Zaterdag met den Gouverneur den tocht en reden tot Ki- saran, waar de verschillende deelnemers zich zouden vereenigen.

Mede gingen Dr. J. C. A. Ultee, In- specteur van de Volksgezondheid en de gewestelijke gouvernementsarts Dr. E. R. Pflugbeil, de assistent resident ter be- schikking de heer A. S. L. Spoor en die van Bengkalis, de heer G. Meindersma, de com- missaris van politie A. Verringa en de heer W. A. Wieman van de B.O.W. in stede van den heer Ulrich, die door ongesteld- heid was verhinderd.

Na te Kisaran hebben gelucht, waarbij al onmiddellijk bleek, dat wij het voorrecht zouden hebben te verkeer in een op- gewekt en tot vlotte conversatie geneigd gezelschap ging het met een flink vaartje naar Wingfoot.

En daarbij hadden wij al de gelegenheid om het werk van de B. O. W. te waar- deeren.

Immers, anderhalf jaar geleden hadden wij dezen weg bereiden bij ons bezoek aan de kolonisaties van de onderneming Ran- tau Prapat. Toen waren er nog slechts enkele stukken gereed en moesten wij telkens weer hotsen over de grove keien, die de onderlaag van den weg vormden, dan wel over een nog losliggend bovendeck. De bruggen waren nog in aanbouw en onze

chauffeur moest voortdurend met veel behen- digheid de halve maanvormige hulpbrug- getjes nemen om dan weer met een ruwe omzwaai van het stuur op den weg te plompen. Overal zwoegden de stoomwal- sen.

En wij kregen toen het denkbeeld in een wildernis te zijn.

Nu stoven wij over dezen weg met een forse onbelemmerde vaart en Rantau Prapat, dat toen zoo verscheen te liggen, maakte al weer deel uit van het cul- tuurgebied.

Met den weg schoof de grens vooruit.

En zoo is het dan ook niets buitenge- woons meer om Wingfoot, dat op een af- stand ligt van 314 K.M. van Medan, in één dag te bereiken.

Daar logeerden wij in de uitstekende Pasangrahan van de Wingfoot-Club, hetgeen ons een goede, maar korte nachtrust verschaft.

Om half vijf waren wij al weer op.

Want niemand wist, wat de volgende dag zou brengen en hoeveel tijd wij noodig zouden hebben om Pasir Pangarajan te bereiken.

Immers, de lezingen over de moeijlik- heden, die ons wachtten en de berichten over den toestand van de wegen liepen ver uiteen en weliswaar behoorde het weer droog te zijn, maar het zag er naar uit of dit zich niet aan de eischen van het seizoen zou storen. En zouden de wegen doorweekt zijn dan zouden ons verrassin- gen te wachten. Daarover althans waren allen het eens. Dus moesten wij zoo vroeg mogelijk weg. In het donker kwamen de auto's aangerezen en de keurige Medansche heeren van giste- ren verschenen nu in rimboetoilet, het- geen hen aanzienlijk opluisterde.

Ook de vrachtauto van de veldpolitie zorgde voor de noodige bedrijvigheid, koffers werden opgeladen, verder veldbedden, reserveveeren, vele blikken benzine, en ook, de karabijnen der manschappen, hetgeen aan deze bedrijvigheid een militair tintje gaf, en ons weer den indruk gaf, dat het meenens was.

Om half zes, als het begint te dagen, rijden wij af en al hebben wij de zekere asphaltwegen nu verlaten, het gaat nog, voort met een gangetje van zestig K.M.

Want de weg is breed, goed schoonge- houden en zoover verhard, dat hij bij droog weer niet de minste moeilijkheden ople- vert. Alleen de vrachtauto sukkelde achter- aan. Wij zijn dan nog altijd in het typische cultuurgebied, zooals het er meer buitenaf uitziet en de variatie is niet grooter dan bij de laatste honderd K.M., die wij voor Wingfoot aflegden: rubber, oerwoud en oliepalmen.

Eerst trekken wij door de jonge aanplant van Wingfoot op licht geaccidenteerd terrein.

Als eentonige schermen wisselen de met groenbemesting bijna volgroeide heuvels, waaruit de stakige jonge rubberboomen en hun armzalige kruinen schamel afste- ken, eikander af. De roode kleur van den weg slingert er door heen, hier en daar brengt een beekje wat meer teekening, maar na zooveel rubber, als wij op onze tocht al hebben gezien, is het een verkwik- king, eindelijk weer eens door een stuk oerwoud te rijden.

Daarna zien wij weer in ontzaglijke uitgestrektheid een aanplant van oliepalmen en na deze welige echt tropische vegetatie komt er ten slotte iets nieuws de vezel- onderneming Soemoet.

Zij kan van het standpunt der onderne- mers bezien ten volle waardeering genieten, echter voor den reiziger, die er doortrekt en verder belangeloos rondziet, brengt zij een bijna beklemmende emotie. Zij biedt een troosteloze, bijna macabere aanblik. Zoo ver als het uitzicht reikt, staan daar de op manshoogte afgekapte stammen van het oerbosch in honderdduizenden bijeen, heuvel op, heuvel af en de talloze massa van wit geblakerde stompjes doet den- ken aan een onafzienbaar kerkhof.

En daarbij heeft de vezelplant met zijn

harde, dikke en stekelige bladeren, iets dat aan de barre onherbergzaamheid doet denken: alle sappigheid is daar aan het land- schap ontnomen en hun somber donker- groene kleur die over al deze heuvels ligt uitgespreid, maakt de weerzin te sterker.

Geen groen is zoo doorsch als dit.

Het is een welgeordende, stugge, weer- barstige woestijn, waardoor men bijna niet kan loopen zonder zich te verwonden, een woestijn, die de mensch daar in plaats van het rijke oerwoud heeft geschapen, maar zij brengt producten op, waarnaar de han- del vraagt en dus

Laten wij niet te veel treuren om het geschonden oerbosch, in de rubber is het niet anders, maar daar gaan de verminkte stompjes schuil onder het nieuwe, econo- misch nuttige bosch.

En wat men ook zeggen dit land ver- schaft werk.

Trouwens de eene indruk snijft snel over den andere heen. Weer rijden wij door het oerwoud. Nu en dan is daarin een lan- dangveld opengekap, maar allengs komen er meerdere gapingen en en slotte rijden wij door uitgestrekte velden, waarop een soort verkommerde lalang schijnt te groeien en enkele alleen of in groepjes staande boomen.

Dit is, maar dat weten wij dan nog niet, het voorland van de Padang-Lawasvlakte en spoedig zijn wij al aan de Soengei Kanan, waar een goede pont gemonteerd op eenige dromps, ons overzet, nadat de Janghertoean van Kota Penang de gelegenheid heeft geheld zijn opwachting bij den Gouverneur te maken.

Aan den overkant ligt de kampong Langerpejang in de aan den oever van de rivier, schied van de Padang-Lawas- vlakte, een der allermerkwaardigste stuken natuurschoon, die wij ooit op Sumatra zagen, een landschap met een bijzonder en boeiend karakter.

BU TENLAND

NA DEN OPSTAND IN SPANJE.

Communistische leiders gearresteerd.

Madrid 29 Aug. (Aneta Reuter). Na een serie razzia's te Madrid heeft de politie 20 communistische leiders gearresteerd, die ervan verdacht worden een revolu- tionnaire staking over het geheele land voor te bereiden, bij wijze van protest tegen de door de regeering aan generaal Sanjurjo verleende gratie.

BOM IN DE MENIGTE.

Tien ernstig gewonden.

Enampes, 29 Aug. (Aneta Havas). Politieke tegenstanders wierpen met stukken ijzer gevulde bommen onder een menigte, die te Chateau Bierville tijdens een interna- tionale betooging georganiseerd door den christen-socialist Marc Saignier bijeen was. Er ontstond een geweldige paniek, waar bij 10 personen ernstig gewond werden, waaronder vier kinderen.

GROOT AUTO-ONGELUK.

18 Dooden, 38 gewonden.

Ponce, Portorico 29 Aug. (Aneta Havas). Een autobus, waarin zich de afgevaardig- den van het congres der liberale partij bevonden, is in een ravijn gestort. Achtien personen werden gedood en 38 gewond.

H. M. Koningin Wilhelmina

H. M. de Koningin. Die morgen den 52-jarigen leeftijd bereikt.

BOKMA PAIT

De weversstaking.

IN LANCASHIRE WORDT HET ERNST.

Londen 29 Aug. (Aneta Reuter). De grootste industriële strijd in de geschie- denis van Lancashire is thans in ernst aangevangen.

Een tocht door de katoenstreken toont aan, dat uit de fabrieksschoorsteenen geen rook meer opstijgt, terwijl groepen staken- de arbeiders op straat den toestand staan te bespreken.

Volgens den secretaris van den wevers- bond waren vanochtend 65.000 werklieden in staking gegaan, doch verwacht wordt dat het aantal tegen den middag uitgebreid zal worden tot 140.000 en dat de volmaak te stillegging van den arbeid in alle we- verijen in Noord-Oost Lancashire op 31 dezer ten einde zal worden gebracht, maar 3 dan in totaal 170.000 arbeiders het werk zullen hebben neergelegd.

Intusschen hebben te Rochdal, waar de oude loonen worden betaald, 2000 wevers het werk hervat, terwijl in de groote we- verijen van Gamblesmith en Courtoulds te Leigh, waar de oude loonen eveneens tij- delijk uitgekeerd werden, nog op volle kracht gewerkt wordt.

De staking wordt tot nu toe gekenmerkt door een rustig verloop. Er wordt slechts van weinig incidenten melding gemaakt. Alleen te Accrington hield een menigte stakers, voor een groot gedeelte besta- de uit fabrieksmeisjes, een betooging te- gen 20 werklieden, die tegen den middag het werk hervatten.

DE LEENING AAN OOSTENRIJK.

Het protocol van Lausanne.

Weenen, 25 Aug. (Aneta Transocean). In aansluiting op ons bericht over de definitieve ratificatie van het Lausanne Proto- col door den Nationalen Raad met 82 tegen 80 stemmen, kan nog gemeld wor- den, dat de twee leden van de Heimwehr, die tegen het Protocol stemden, opnieuw heftig protesteerden tegen de leening, welke naar hun meening Oostenrijk re- duceert tot een kolonie, welke afhankelijk is van den Volkenbond en voorloopig iede- re mogelijkheid aan Oostenrijk ontneeft om nauwere politieke betrekkingen of zelfs maar een toelage aan te gaan met het Deutsche moederland terwijl dit — naar hun oordeel — het eenige middel is om Oostenrijk te behoeden voor een ineenstorting.

De Volkenbondsleening aan Oostenrijk, welke hoofdzakelijk door Frankrijk ge- fourneerd wordt, bedraagt 43.000.000 dol- lars, hetgeen volgens de critici absoluut onvoldoende is om het land door de eerst- volgende paar maanden heen te helpen.

DE DREIGENDE BUSSTAKING TE LONDEN

Londen, 23 Aug. (Aneta Reuter). De oor- zaak van de dreigerde staking bij de Lon- densche autobus-diensten is de aankondi- ging — met in achtneming van een termijn van een maand — van een loonsverlaging door de maatschappij. Het betreft hier een vermindering met 1 sh. 6 d. van de loonen der chauffeurs en met 1 sh. van die der conducteurs. Het besluit werd bekend gemaakt na een te Londen gehouden ver- gadering van de General omnibus Company.

Een volledige desorganisatie van het geheele Londensche passagiersverkeer mag verwacht worden, aangezien men vreest dat de staking, welke zal ingaan na expiratie van den genoemden termijn van een maand, zich zal uitbreiden tot de trams en ondergrondse spoorwegen.

Het plaatselijk fonds te Pontianak

Instelling welke geen instelling is.

Spoedige regeling noodzakelijk.

Men schrijft uit Pontianak aan de Java Bode.

Een instelling, van welke Pontianak wel niet het monopolie bezit doch die toch de aandacht verdient is het Plaatselijk Fonds. Het merkwaardige van deze instelling is vooral dat het geen instelling is. Althans niet in den zin der wet.

Een rechtsgeleerde verklaarde desgevraagd, eens dat het Plaatselijk Fonds een hoopje geld is om hetwelk zich eenige ambtenaren hebben geschaard en die daarover naar eigen inzicht beschikken. Inderdaad geeft het ontbreken van een rechtspositie van dit Fonds aanleiding tot allerlei ongewenste gevolgen.

In den vorm van vrijwillige bijdragen in de straatverlichting wordt een soort belasting geheven van de ingezetenen doch daar ieder geheel vrij is om te betalen of niet wordt door een deel der bevolking trouw betaald (terwijl een ander deel zich daaraan onttrekt. Als middel om de onwilligen tot betaling te dwingen heeft met alleen de beschikking over het eischen van naleving van een oer-oude verordening, waarbij men verplicht is 's avonds een lampje te laten branden voor het huis.

De uitgaven.

Wat betreft de uitgaven van het geld van het Plaatselijk Fonds is de toestand wel iets gunstiger, hoewel nog lang niet ideaal, doch hier zijn weer andere factoren werkzaam die wij even nader zullen bespreken. Bij wijze van controle en ook al omdat het toch niet aangaat dat over de vrijwillig bijeengebrachte gelden der gemeenschap nu geheel beschikt wordt zonder de contribuanten eenige medezeggenschap te geven, worden een beperkt aantal ingezetenen benoemd in de z.g. beheercommissie van het Pl. F. In laatste instantie geschiedt de benoeming door den Resident, die, daar toch reeds eenige ambtenaren ambtshalve zitting hebben in deze commissie, de feitelijke macht heeft om haar samen te stellen zooals hem goed dunkt. Op de vergaderingen van het fonds, welke gepreseed worden door den assistent-resident van Pontianak worden dan te maken uitgaven besproken en aan een stemming onderworpen. Dit alles zou nu heel mooi kunnen zijn, indien men zich ook steeds zooveel mogelijk aan deze besluiten hield. Het is echter reeds eenige malen voorgekomen dat men zich van deze besluiten niets aantrekt en overgaat tot het doen van uitgaven die de vergadering heeft afgestemd.

Enige voorbeelden.

Zoo is bijv. kortgeleden een voorstel tot het maken van een beschoeijng langs het Larive Park in twee achtereenvolgende vergaderingen van het Pl. F. afgewezen, terwijl ook de technisch adviseur zijn goedkeuring niet kon geven. Toch wordt deze beschoeijng, waarmede vrij veel geld gemoeid is, gemaakt, naar men zegt ingevolge den specialen wensch van het Hoofd van het Gewest.

Binnenkort staat weder zoo iets te gebeuren. Men wil nl. een oude huisboot ten koste van veel geld, naast het vrij ver naar binnen gelegen hotel leggen om te dienen als eetzaal! Om dit, vrij zonderlinge, plan uit te voeren moeten bruggen worden afgebroken en weder opgebouwd, kanalen worden uitgediept en bochten worden afgegraven en het resultaat zal zijn dat men naast het keurige hotel een oude schuit zal zien liggen, hetgeen nauwelijks zal bijdragen tot verfraaiing van het geheel, afgezien nog van het feit dat het wrakke ding over eenigen tijd geheel vergaan zal zijn.

Stokpaardjes.

Een en ander heeft tengevolge dat een lidmaatschap van de beheercommissie van het Pl. F. als een wassen neus beschouwen zoodat het gevolg is, dat de gelegenheid opstaat tot het berijden van stokpaardjes en Pontianak verrijkt wordt met allerlei zaken waarvan de urgentie niet voor duidelijk is.

Heeft men bijv. een Resident die houwkundige neigingen heeft dan ziet men gebouwen verrijzen, waarvan het nut en de doelmatigheid een gewoon mensch ten eenenmale ontgaat, oo is het verder alleen door het ontbreken van de noodige middelen dat wij nog niet gezegend zijn met een Borneo-museum, waarin voor den anderhalven toerist die hier komt Dajaksche curiositeiten te bewonderen zouden zijn geweest.

Weer een ander heeft plezier in plantsoen-aanleg en dan ziet men dagelijks op een lapje grond voor de Residentwoning, dat met den wijschen titel van Park wordt aangeduid, talrijke werklieden bezig. Het kan echter ook voorkomen dat men plotseling speculatieve neigingen krijgt en dan ziet men het Pl. F. stukken grond kopen en weder aan het Gouvernement verkoopen.

Het algemeen belang komt bij een dergelijke handelwijze nog wel eens in verdrukking en zoo laat men bijv. belangrijke,

doch eenigszins achteraf gelegen, verkeerswegen in staat van verwaarloozing terwijl aan andere zaken het geld vergooid wordt.

Financieele controle bestaat in wezen niet. Wel is voor ca. anherhalf jaar eens iemand van een der banken aangewezen om een soort van financieele inspectie te houden, doch dit moet meer voor den schijn dan voor werkelijk controle zijn ge-

Nevelachtig wezen.

Door het ontbreken van een rechtspositie onttrekt het „nevelachtige wezen“ dat men hier Pl. Fonds noemt zich aan de gewone controle van de ambtenaren van Financiën.

Ook tegenover de buitenwereld, die niet altijd met de juiste positie van het Fonds bekend kan zijn, geeft dit aanleiding tot allerlei onplezierigheden. Men kan als leverancier van het Fonds voor onaangename feiten komen te staan, daar, om een voorbeeld te noemen, een nieuwe voorzitter nog niet altijd de bestellingen van zijn voorganger behoeft te erkennen. Men kan dan verhaal trachten te zoeken op zijn voorganger, die reeds lang vertrokken is en mogelijk reeds van zijn pensioen geniet.

Ook elders fondsen.

Tot zoover deze zegsman. De klachten, welke thans uit Pontianak over de werking van het plaatselijk fonds tot ons komen, zijn ook van toepassing op het beheer van dergelijke fondsen in verschillende andere plaatsen. Gelukkig worden geen klachten vernomen uit verreweg de meeste streken, waar deze fondsen bestaan, maar de zonderlinge wijze waarop de fondsen beheerd k u n e n worden zonder dat eenige mogelijkheid tot redres bestaat, dringt naar verandering. Waar men met het beheer niet tevreden is, klemmt steeds in de eerste plaats het gebrek aan rechtspersoonlijkheid en het mag geheel en al uit den tijd worden genoemd, dat geld door het publiek opgebracht ten einde voor een werk van algemeen nut te dienen, besteed kan worden zonder dat iemand aansprakelijk voor de uitgaven is.

De fondsen stemmen uit tempo doelen en vinden hun oorsprong in de onmogelijkheid voor de gecentraliseerde regering om in honderden kleine plaatsen voor werken van openbaar nut te zorgen. Zoo heeft de Regeering zich steeds onthouden om iets tot stand te brengen op het gebied van de straatverlichting of van het ophalen van huisvuil. De plaatselijke fondsen werden in hoofdzaak voor het uitvoeren van de hiervoor noodige werken opgericht en het hoofd van plaatselijk bestuur wees gewoonlijk eenige ingezetenen aan om zich met het beheer te belasten. De macht tot geven van een bestemming aan het fonds lag echter bij het hoofd van plaatselijk bestuur, zoo noodig tegen den wensch van den raad van beheer in.

Zonderlinge gevolgen.

Zonderlinge gevolgen heeft dat in den loop der jaren opgeleverd. Daarbij kwam dat nergens verhaal te krijgen was. Werd een werk uitgevoerd dat tot nadeel van derden strekte, dan hadden dezen nergens houvast om met reden over hun geschade belangen te klagen. Persoonlijk aansprakelijk waren de leden van de commissie van beheer niet en controle op het geld door de betalers bestond evenmin, bestaat nog niet, zoodat het te begrijpen valt, dat tal van klachten kunnen oprijzen over beheer van het fonds en het besteden van het geld.

De reden dat die fondsen nog bestaan ligt in de aanstaande bestuurs hervorming. Was deze niet voorgenomen, dan zou reeds lang een publiekrechtelijk karakter aan de fondsen zijn gegeven. Het werd echter — in afwachting van die hervorming — niet noodig geacht hier thans nog een regeling voor te treffen.

Daat regeling intusschen wel degelijk noodig is blijkt nog wel hieruit, dat er fondsen bestaan met een kas van enkele honderdduizenden guldens.

TRAMMACHINIST OP ZIJN POST OVERLEDEN.

De tram had zich juist in beweging gesteld Batavia 16 Aug. Hedenochtend tegen 7 uur is op den Molenvlietweg, nabij de firma Lindeteves Stokvis, een bestuurder van de stoomtram op zijn post aan hartverlamming overleden.

Het tragisch geval deed zich voor bij een stopplaats. De bestuurder had juist de tram weer in beweging gesteld, toen eenige voorbijgaande Inlanders hem zagen ineenzakken. Met alle macht hebben zij toen het trampersoneel toegeschreeuwd wat er gebeurd was.

Een der conducteurs is hierop naar voren gesnel en in de locomotief geklommen, waarna de tram, die gelukkig nog geen vaart had, weer tot stilstand kon worden gebracht.

De overledene werd door de zorg van de politie naar de Sectie Glodok overgebracht, waar kort daarop door een geneesheer de doodsoorzaak werd vastgesteld.

Inkrimping Europeesch B.B. op Java.

DOOR INL. B.B. VERTEGENWOORDIGER WENSCHELIJK GEACHT.

Aan het Ancta-verslag van de Volksraadszitting van Vrijdag jl. is het volgende ontleend.

Aan de orde zijn de posten en amendementen der begroting van Binnenlandsch Bestuur.

In bespreking komt dan het amendement voorgesteld door de heeren Soelardjo, Soeroro, Kasimo, Soejono en Kan.

Ondergeteekenden hebben de eer voor te stellen in hoofdstuk II van afdeling IV der begroting van Nederlandsch-Indië voor 1933, post 4.3 „Europeesch bestuur“ te verminderen met f 1.—

De toelichting verklaart:

Met dit amendement wordt beoogd een uitspraak van den Volksraad uit te lokken nopens de wenschelijkheid om het Europeesch bestuur op Java en Madoera in te krimpen in dier voege, dat bijvoorbeeld voor 2 regentschappen een assistent-resident wordt indienst gesteld, wanneer dit minder belangrijke ressorten zijn; in de eerste plaats zouden b.v. voor opheffing van den zetel van den assistent-resident in aanmerking kunnen komen die regentschappen, waar voor de inwerkingtreding van de ordonnantie op de taakverdeling tusschen het Europeesch en Inheemsch bestuur op Java en Madoera sedert lang geen controleur B.B. (assistent-resident nieuwe stijl) in dienst is gesteld.

Behalve dat het aantal assistent-residenten kleiner wordt beoogt dit voorstel mede een inkrimping van het aantal bestuurskantoren.

De heer SOETARDJO (vertegenwoordiger vereniging Inl. B.B. ambtenaren, Red S.P.) meent, dat de toestand onhoudbaar is en de Regeering niet te lang moet wachten.

Het zou onredelijk zijn te vragen om de taakverdeling buiten werking te stellen. Spr. constateert, dat de Regeering op Donderdag, 25 Augustus het doodvonnis over het dualistisch bestuursstelsel heeft uitgesproken. Deze datum zal met gulden letters worden opgeteekend in de annalen van het Inlandsch bestuur.

De R.G. voor B.B. verklaart, dat de gedachte, in het amendement neergelegd, der Regeering niet geheel en al onsympathiek is. Inderdaad is er mogelijkheid van inkrimping aanwezig; doch het amendement is overbodig, omdat de Regeering deze mogelijkheid in verband met de bezuinigingsnoodzaak zal onderzoeken.

De heer Sosrohadi-koesoema (regent Red. S.P.) acht het niet noodig een principiële uitspraak in een amendement vast te leggen. Wordt een motie ingediend met een verzoek aan de Regeering om de kwestie te onderzoeken, dan spr. daarmee instemmen.

Het amendement zal nieuwen strijd doen ontketenen en moet daarom worden betreurd.

De heer Wiranata-koesoema: „Doch de Regeering vindt het niet onsympathiek!“

De heer Sosrohadi-koesoema is bevreesd voor het verwaarloozen der belangen van den kleinen man.

De heer Beets kan het beginsel, dat het amendement inhoudt, niet aanvaarden.

De heer Apituley en de heer Feuilletau de Bruijn verklaart zich tegen het amendement.

De heer van Mook heeft den indruk, dat de voorstellers inderdaad de taakverdeling niet ongedaan willen maken. Reeds vroeger hebben samenvoegingen voor praktische doeleinden plaatsgehad. Na de toezegging der Regeering kan het amendement wellicht worden ingetrokken. Overigens wijst spr. er op, dat in de groote steden de formatie soms te krap is.

De heer Kan zet uiteen, waarom het amendement door hem werd ondertekend, n.l. ter verkrijging van bezuiniging.

De heer Roep wijst er op, dat in 8 jaar tijd 45 assistent-residenten minder op Java werden geplaatst. Dit betekent een vermindering met 30 procent.

Spr. zou der Regeering voorzichtigheid willen aanbevelen, mede in verband met de instelling van het instituut van den politie-rechter. Ook dient met het aantal Europeanen rekening te worden gehouden.

De heer Burger: „Volkomen accoord.“

De heer Roep: „Als de voorstellers hetzelfde willen als de Regeering, dan is dit amendement overbodig.“

De heer Soejono meent, dat het Inlandsche bestuur verheugd kan zijn over de waardeering van de Regeering, die scherp afsteekt bij die van den heer Sosrohadi-koesoema.

De heer Hamer: „Maar u wilt opheffing van het dualisme!“

De heer Soejono: „Dat heeft hier heelemaal niets mee te maken.“ Spr. is voor een amendement; dat staat zwart op wit.

De heer Hamer: „Moties staan ook zwart op wit.“

De heer Soejono prefeert de dwingende kracht van een amendement.

De heer Barre waarschuwt de Regeering om niet te zeggen, dat zij het amendement aanvaarden wil. Het is beter met een sympathiebetuiging te volstaan. Door het amendement worden de handen der Regeering te veel gebonden.

De heer Fruin sluit zich hierbij aan en zou zich wel met een motie kunnen verenigen.

De heer Monod de Froideville meent, dat de Regeering haar goeden wil reeds heeft getoond. Men moet haar vrijlaten. Spr. is wel voor een motie.

De heer Soeroro bestrijdt den heer Barre en meent, dat in onbelangrijke plaatsen, waarheen toch niet de beste Europeesche bestuursambtenaren worden gedirigeerd, het gezag liever bij den regent moet berusten.

De R.G. voor B.B. meent, dat geval voor geval moet worden onderzocht. Wat aangaat een motie, meent ook de Regeering, dat deze meer aanvaardbaar is te achten. Het amendement is overbodig, doch ook de motie in den grond der zaak.

De heer Soelardjo wenschte overleg te plegen met de andere ondertekenaars.

Onmiddellijk hierop verklaart spr. het amendement te willen intrekken.

De badakjacht.

WORDT ZWAAR GESTRAFT.

In het Zuid-Westen van Bantam ligt een groot reservaat, dat door de regering tot natuurmonument is verklaard. Tot dit reservaat behooren het schiereiland Oedjoeng Koelon, waarop zich de Goengeng Pa-jong bevindt, en de Zuid-West punt van Java met Batoeh-ideung-lor.

Onder de in dit reservaat levende dieren, waarop de jacht dus verboden is, bevindt zich ook de badak (neushoorn).

Deze badak is een kostbaar stuk wild, vooral van wege zijn hoorn, die als medicijn verkocht wordt. Een badak vertegenwoordigt alzoo een handelswaarde van pl.m. f 1.200.

Daar het reservaat zeer afgelegen ligt, biedt het een prachtige gelegenheid voor stroopers om er af en toe toch een badak te schieten en voornamelijk schijnen zich twee Chinezen, Chiam Giok Liong en Ong Sing Hoat, met dit bedrijf bezig gehouden te hebben en waarschijnlijk reeds jarenlang.

Op zekeren dag werden zij echter gesnapt en toen was het uit met de strooperijen: de landrechter veroordeelde hen tot de maximum-straf van drie maanden hechtenis.

Daarmede waren de heeren echter nog niet klaar, want het bleek dat geen van beiden een vergunning had voor het houden van een vuurwapen.

Voor dit delict stonden zij voor den landraad van Pandeglang terecht, die hen eveneens tot de maximumstraf, nl. duizend gulden boete veroordeelde, aldus het Bataviaasch Nieuwsblad.

De landraad overwoog namelijk dat de groote handelswaarde van de buit in de straf verdisconteerd diende te worden; het aanschaffen van de vuurwapenen was hier geschied met het kennelijk voornemen om van het strooopen van beschermd en kostbaar wild een beroep te maken en dat is natuurlijk heel wat anders dan dat een rustig ingezetene zich clandestien een vuurwapen aanschafte om zich bijv. tegen inbrekers te kunnen verdedigen.

In verband met het feit, dat tegen de vonnissen van den landrechter geen hooger beroep mogelijk is, dienden beide stroopers een gratie-request in, waarop zij echter nul ten antwoord kregen.

Van het vonnis van den landraad gingen de heeren in hooger beroep en zoo diende deze zaak Zaterdag voor den raad van justitie te Batavia.

Beide beklaagden werden verdedigd door mr. De Neef, terwijl als vertegenwoordiger van het O.M. optrad mr. Vervloet, die een een tweetal jaren geleden als voorzitter van den landraad te Pandeglang wel eens heeft met deze strooperszaken te maken gekend en de beklaagden danook wel kende.

De eerste beklaagde, Ong Sing Hoat, ontkende ooit in het bezit van een vuurwapen te zijn geweest; blijkbaar bezat hij toovermacht en behoefde slechts met den vinger naar een neushoorn te wijzen om dien te dooden!

Intusschen bleek uit het getuigen-verhoor dat bekl. er met een stuk of zes kornuiten opuit getrokken was om badaks te schieten en ook kwam zijn veroordeeling door den landrechter vast te staan.

Mr. De Neef bepleitte niet-ontvankelijk verklaring, aangezien beklaagde reeds voor het schieten op een badak veroordeeld was en daar dit schieten met het geweer had plaats gehad, voor welks bezit beklaagde thans in hooger beroep terecht stond, was bekl. voor dit feit mede reeds getrafd door den landrechter.

De raad besloot, de zaak tot 10 September uit te stellen, teneinde zich te overtuigen van het feit dat het geweer van bekl. destijds door den landrechter verbeurd verklaard is.

De tweede beklaagde, Chiam Giok Liong, ontkende ook zal ooit een badakje, zij het nog zoo klein, geschoten te hebben: alle getuigen hadden volgens hem voor den landraad meined gepleegd.

Niettemin eischte mr. Vervloet bevestiging van het vonnis.

Mr. De Neef achtte het zeer goed mogelijk dat de getuigen omgekocht waren en vond buitendien het vonnis van den landraad zeer zwaar. Bekl. leed toch reeds een zwaar verlies doordat zijn Mauser parabellumgeweer verbeurd verklaard werd.

De raad zal later uitspraak doen.

KONINGINNEFEEST

1932

Voor Versiering van HOTELS — CLUBS etc.

DENNISONS CRÊPE-PAPIER

Oranje-rood-wit-blauw Slingers in alle kleuren.

VAREKAMP & Co.

VIJF-JARIG REGENTEN-JUBILEUM.

Vrijdag, 26 Augustus j.l. had in het regentschapskantoor te Batavia een kleine feestelijkheid plaats ter gelegenheid van het vijfjarig ambtsjubileum van den regent van Batavia, R.T.A. Achmad Probonogoro. Nadat de regent te ruim 9 uur de vergaderzaal was binnengetreten, nam een der oudste inheemsche leden van den Raad, de heer Wahjowenne het woord en schetste met eenige welgekozen woorden de verdiensten van den regent in deze voor hem weliswaar nog betrekkelijk korte, doch moeilijke bestuursperiode.

Spreker wees op de door den regent in zijn bestuursgebied aangebrachte verbeteringen, zooals het doen aanleggen van wegen, pasars, hospitalen enz. en hoopte, dat de regent nog vele jaren in het belang van het regentschap werkzaam zou mogen zijn. Hierna werd nog door twee andere leden namens de Inheemsche en Chinese fractie het woord gevoerd, terwijl ten slotte de heer Gollner namens de Europeesche fractie den regent dankzegde voor zijn ijver en plichtsbetrachting om den voor- en de sociale toestanden in zijn bestuursgebied te verbeteren.

De regent dankte hierna de sprekers voor hun welgemeende woorden en gaf de verzekering, dat hij uiterste best zou blijven doen om zijn regentschap dat qua ontwikkeling 200 jaren ten achter staat bij andere regentschappen, tot bloei te brengen.

OLIE- GLANS- en LAKVERVEN GEKOOKTE en RAUWE LIJNOLIE, TERPENTIJN, SICCATIE, VUUR-, SPIRITUS- en MERKLAK Wij voeren deze artikelen gedurende 47 JAAR

Kantoor: Kesawan 9

Goedang: Serdangweg 27. Tel. 436 298

Attentie ! Attentie !

Gezien de vele faillissementen van CHEMISCHE WASSCHERIJEN te Medan in dezen tijd, raden wij alle Dames en Heeren aan, teneinde (eventueel) moeilijkheden te vermijden en volle satisfactie te verkrijgen, hunne kleeren slechts te laten reinigen en verven bij:

The Globe Medan-Siantar-Brandan

